

Läroarutbildningen
Examensarbete
Hösten 2004

Motivation på SFI-

skiljer det sig mellan män och kvinnor?

Handledare:
Anna Flyman-Mattsson

Författare:
Anita Hedblad
Linda Johansson

Motivation på SFI- skiljer det sig mellan män och kvinnor?

Abstract

Uppsatsen tar upp SFI:ns karaktär och uppbyggnad, manligt och kvinnligt och motivation. Syfte är att mot bakgrund av tidigare forskning och litteratur undersöka om det finns skillnader mellan mäns och kvinnors motivation att lära sig det svenska språket i en SFI-klass. Det är viktigt att uppmärksamma om sådana skillnader finns så att pedagoger i så fall kan arbeta aktivt för att öka motivationen hos den grupp där det brister. Då kvinnor och män skiljer sig åt på många områden är det troligt att även åtgärder för att öka motivationen bör se olika ut, beroende på vilken grupp man vänder sig till. Resultaten av denna undersökning är därför i högsta grad relevanta för utformningen av en god SFI-undervisning. Undersökningen skedde i form av enkäter på en skola där endast Komvux och SFI- undervisning bedrivs. Undersökningensresultaten visade att kvinnorna tenderade att vara mer motiverade än männen när det gäller att tillgodogöra sig det svenska språket i en SFI-klass

Ämnesord: SFI, motivation, manligt och kvinnligt.

**Författare:
Anita Hedblad
Linda Johansson**

Innehåll

1. Inledning	3
1.2 Syfte	3
1.3 Uppläggning	3
2. Historisk tillbakablick på SFI	4
2.1 SFI-utbildningens karaktär och uppbyggnad	5
2.2 Mål att uppnå enligt Skolverket	6
3. Pojkar och flickor i klassrummet	6
3.1. Kvinnligt och manligt.....	7
4. Motivation	8
4.1 Sex motivationsfaktorer enligt Angelöw	9
4.2 Inre och yttre motivation	9
4.2.1 Integrativ motivation	12
4.2.2 Instrumentell motivation	12
4.3 Motivation och språkinlärning	12
4.4 Prestationsmotivation	13
4.4.1 Könsskillnader och prestationsmotivation	14
5. Undersökning	14
5.1 Metod	15
5.2 Presentation av data.....	16
6. Diskussion	20
7. Sammanfattning	24
Referenslista	26

Bilaga

1. Inledning

Att motivation är ett centralt begrepp i allt pedagogiskt arbete är de flesta forskare och pedagoger överens om. När eleverna är okoncentrerade och tämligen ointresserade av det läraren håller på med talar man ofta om bristande motivation. Men vi talar även om motivation i mer positiva sammanhang: den uppmärksamma eleven som inte ger upp, som är uppmärksam och ”vill något”, tillskriver vi ofta epitetet motiverad (Imsen, 1988). Motivation gynnar inläringen. Exakt varför det är så vet man alltså inte, men det kan bero på att motivationen genererar psykisk aktivitet och därmed påverkar hur man studerar (Hedin & Svensson, 1997). Merparten av all forskning som hittills har gjorts gällande motivation har gjorts på pojkar eller män. Einarsson och Hultman har forskat på skillnader i klassrummet mellan pojkar och flickor. Enligt dem betraktades inte könet som någon speciellt intressant variabel i språkliga sammanhang före 1970-talet. Under arbetet med ett antal stora språkundersökningar i slutet av 1960-talet upptäckte man tämligen stora skillnader mellan mäns och kvinnors sätt att skriva uppsats. Skillnaderna gällde bl.a. ordförråd, ordklassfördelning och syntaktiska konstruktioner (Einarsson & Hultman, 1984). Även när det gäller språkbruket hos män och kvinnor skiljer sig detta åt. Kvinnor har ett ”finare” uttal medan män använder mer svordomar. Män talar dessutom oftare och mer än kvinnor i offentliga sammanhang (Einarsson & Hultman, 1984). När det nu verkar skilja sig åt på vissa områden känns det angeläget att forska vidare på ett område som är relativt utforskat, nämligen motivationsnivån hos invandrare som läser på SFI (svenska för invandrare).

1.2 Syfte

Uppsatsens syfte är att undersöka om det finns skillnader mellan mäns och kvinnors motivation att lära sig det svenska språket i en SFI-klass. Det är viktigt att uppmärksamma om sådana skillnader finns så att pedagoger i så fall kan arbeta aktivt för att öka motivationen hos den grupp där det brister. Då kvinnor och män skiljer sig åt på många områden (se avsnitt 3.1) är det troligt att även åtgärder för att öka motivationen bör se olika ut, beroende på vilken grupp man vänder sig till. Resultaten av denna undersökning är därför i högsta grad relevanta för utformningen av en god SFI-undervisning.

1.3 Uppläggning

Inledningsvis görs en historisk tillbakablick på SFI samt en genomgång av SFI –utbildningens karaktär och uppbyggnad. I litteraturdelen tas olika motivationsbegrepp och

motivationsdefinitioner upp. Den empiriska delen baseras på enkäter som sedan analyseras med hjälp av diagram. I den avslutande diskussionen knyts litteraturdelen ihop med resultaten från enkätundersökningen.

2. Historisk tillbakablick på SFI

År 1965 infördes undervisning för vuxna invandrare till följd av en drastisk ökning av invandringen till Sverige. Verksamheten förlades till studieförbunden. Till följd av en splittrad organisation, bristande kunskap hos lärarna, avsaknad av tydliga mål och dessutom brist på engagemang och knappa kunskaper hos berörda beslutsfattare fanns i detta system stora brister. Ett nytt system trädde i kraft 1986. Det nya systemet innebar en uppdelning i grund – och påbyggnads-SFI med kommunen som huvudman för grund-SFI. Denna SFI-reform införde en klar uppstramning av verksamheten, framförallt genom att tydliga mål och ett tydligt innehåll preciserades i en speciell läroplan (Styrdokument -SFI, 2004). Mellan åren 1986 och 1991 genomfördes ett antal granskningar, och som resultat av dessa kritiska granskningar genomfördes olika reformer.

Från och med 1994 innefattas SFI av Läroplanerna för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Samma år infördes betyg och centrala prov för SFI. I kursplanen finner vi mål att sträva mot, mål som ska ha uppnåtts vid ett avstämningstillfälle under kursen samt mål som eleven ska ha uppnått efter avslutad kurs (Styrdokument– SFI, 2004). SFI-undervisningen är alltså en frivillig skolform, och det är kommunerna som är ansvariga för att ge de personer som är bosatta där och som saknar de grundläggande kunskaper i svenska som utbildningen syftar till. Rätt att delta har de som är bosatta i kommunen från och med det andra kalenderåret efter det att de fyllt 16 år (Svenskundervisning för invandrare (SFI), 2004)

Utbildningens syfte är att ge vuxna, som inte har grundläggande kunskaper i svenska, möjligheter att utifrån olika personliga mål och förutsättningar kunna utveckla sin förmåga att kommunicera såväl muntligt som skriftligt på svenska språket, både i vardags-, - samhälls- och arbetslivet samt i studier. Utbildningens syfte är också att ge eleven kunskap om samhällets organisation och grundläggande värderingar. Dels för att integrationen ska underlättas för eleven, dels för att elevens aktiva medverkan till samhällsliv, arbetsliv och kultur i Sverige också ska underlättas. Dessutom syftar utbildningen till att göra det möjligt för eleven att planera bland annat fortsatta studier och arbete allt efter elevens egna behov och studiemål

(Styrdokument -SFI, 2004). Vissa elever behöver längre tid för att klara SFI, medan andra klarar provet efter en kortare period. Alla studerar i sin egen takt och utifrån sina förutsättningar. De som är klara med sin SFI kan fortsätta studera SAS -Svenska som andra språk- för att få djupare kunskaper i svenska och samhällskunskap. Svenska som andra språk är till för de vuxenstudier som har ett annat hemspråk än svenska. SAS är en bra förberedelse för vidare studier (Eminefendic, 2003)

2.1 SFI-utbildningens karaktär och uppbyggnad

SFI-undervisningen kan ses från olika utgångspunkter. Den kan ses som vilken undervisning som helst, där det handlar om att effektivt lära invandrare och flyktingar svenska så att de så snabbt som möjligt kommer in i det svenska samhället med allt vad det innebär. Ju fortare desto bättre och därför är det bra om undervisningen bedrivs som en heldagssysselsättning. Detta kan ju låta både logiskt och inte minst enkelt. Vad som då missas är att språkinläring är en process som är långsiktig och som bara kan påskyndas till en liten del om den intensifieras. Denna inläring kan alltså inte jämföras med ett intensivt pluggande inför en tenta. Andraspråksinläring innebär en långsam och successiv uppbyggnad av ett helt nytt system av språklig och social samvaro. Den är ett led i ett helt nytt sätt att leva (Lindberg, 1996). Lindberg menar också att språk och kultur är starkt sammankopplade. Detta innebär att andraspråksinläring också för med sig tillägnet av en ny kultur dvs. kunskapen om ett nytt sätt att tänka, fungera och tänka. I SFI-undervisningen ska invandrare erbjudas den språkliga, kulturella och sociala förberedelse som behövs för ett bra liv i Sverige. Alltså har denna undervisning lite gemensamt med den språkundervisning som många av oss svenskar har erfarenhet av, nämligen den språkundervisning där eleverna har tämligen likartade förutsättningar och där de tillägnade språkkunskaperna ska användas på t.ex. en resa utomlands (Lindberg, 1996). Lindberg anser vidare att elevernas naturliga förutsättningar är av avgörande betydelse. Hit brukar man räkna faktorer som utbildningsbakgrund, ålder och motivation.

Det karaktäristiska för SFI-utbildningen är att eleven utvecklar kunskaper om samhället samt språkkunskaper i landet där språket talas. I utbildningen integreras olika aspekter av samhällsliv, arbetsliv och kultur i Sverige. Elevernas olika modersmål, språkkunskaper, yrkeserfarenheter, utbildningsbakgrund, intresse och behov är utgångspunkter för utbildningen. Att göra jämförelse med sitt modersmål och egna erfarenheter gentemot det svenska språket och det svenska samhället ingår i utbildningen.

Eleven utvecklar genom utbildningen en bred och kommunikativ förmåga som byggs upp av olika kompetenser. Att behärska språkets form, såsom prosodi, fraseologi, ordbildning, grammatik och stavning, hör till dessa kompetenser. I utbildningen ingår också att reflektera över likheter och olikheter mellan egen kultur och kulturer eleven möter i skolan. Detta bidrar till att öka förståelsen av olika kulturer, och därmed ökas den interkulturella kompetensen (Styrdokument- SFI, 2004)

SFI-utbildningen är utformad på tre olika sätt. SFI 1, SFI 2 och SFI 3 riktar sig till elever med olika förutsättningar, bakgrund och studiemål. Var och en av de tre olika studievägarna består av två olika kurser. Detta tydliggör progressionen inom utbildningen. SFI 1 består av kurserna A och B, SFI 2 av kurserna B och C samt SFI 3 av kurserna C och D. I varje kurs finns specifika betygs-kriterier (Styrdokument- SFI, 2004)

2.2 Mål att uppnå enligt Skolverket

Skolan ska sträva efter att SFI-eleven

- känner lust och intresse att lära sig det svenska språket samt vågar och kan använda språket i olika situationer,
- utvecklar sin förmåga att kommunicera på svenska i tal och skrift i vardags-, samhälls- och arbetsliv,
- utvecklar strategier för fortsatt lärande såväl inom utbildningen som i omvärlden och utvecklar sin förmåga att individuellt och i samarbete med andra planera sitt lärande
- utvecklar sin förmåga att göra jämförelser mellan egna erfarenheter av språk, kulturer, samhälls- och arbetsliv och det svenska språket och förhållandena i Sverige
- utvecklar kunskaper om samhällsliv, arbetsliv, och studier i Sverige och utifrån sin livssituation planerar sitt fortsatta lärande, och
- utvecklar kunskaper om demokratiska principer och arbetsformer samt om värdegrunden i det svenska samhället (Styrdokument- SFI, 2004)

3. Pojkar och flickor i klassrummet

Flickor och pojkar möter redan vid födseln olika förhoppningar som blir till särbehandling från de vuxna. Flickor får ett mjukare tilltalstonfall, medan pojkar får ett kraftigare tilltal trots att de på många sätt ses som omognare. Det traditionella klassrummet framkallar språkspel som gör att pojkar och flickor får olika elevroller (Einarsson & Hultman, 1984).

Flickor har i allmänhet lättare att förstå muntliga instruktioner än pojkar vid skolstart. Flickor är mindre styrda av känslor, prestige, social turordning och aggressivitet men är lättpåverkade för människors sätt att prata. Kanske är de inte lika anpassbara i val av inlärningssätt som pojkar. Pojkar kan använda tron på sitt kunnande som en inlärningsstrategi. Oftast är pojkar vana vid att leka och arbeta i konkurrenssituationer. Flickor tycker ofta det är besvärligt med tävlingar. Konkurrens försummar särskilt de osäkra flickorna (Steenberg, 1997).

Självuppfattning och självförtroende är viktiga för förståelsen av könsskillnader i skolan. Det handlar om egna och andras föreställningar, om vem man är och vad man kan åstadkomma. Flickors självuppfattning i tonåren är ofta att de är duktiga i t.ex. språk, medan pojkar i samma ålder tycker att de är duktiga i matematik. Yngre barn har inte den självuppfattningen bundet till ämnen (Steenberg, 1997).

3.1. Kvinnligt och manligt

Det vetenskapliga intresset för intellektuella skillnader mellan könen väcktes inte förrän i slutet på 1800-talet. Fram till dess hade kvinnan officiellt setts som självklart underlägsen mannen på alla områden (Larsson, 1981).

Vad som är kvinnligt respektive manligt ses ofta som varandras motsatser. Indelningen i manligt och kvinnligt är en följd av vårt kulturarv och lever vidare på grund av bland annat språkliga uttryck, sagor, myter och samhällets krav och förväntningar ställda på individen (Harding 1986 i Gannerud, 1999).

Rollbegreppet är väsentligt när det gäller att förstå förhållandet av manligt och kvinnligt (Thylefors, 1991). En roll skapas av egna och andras förväntningar på beteendet i vissa situationer. De egenskaper som man får av vad som är typiskt manligt respektive kvinnligt är en allmän föreställning som har sitt ursprung för länge sedan. Men dessa föreställningar är grunden till nutida uppfattningar om vad som är manligt och kvinnligt. Egenskaper som kommer tillbaka i många beskrivningar är enligt Thylefors (1991):

Manliga egenskaper	Kvinnliga egenskaper
Kraftfull	Mjuk
Aggressiv	Blid

Oberoende	Kärleksfull
Självhävdande	Förstående
Tävlingsinriktad	Inställd på samarbete
Individualistisk	Känslig för andras behov
Dominerande	Ängslig
Rationell	Intuitiv
Beslutsam	Beroende
Målinriktad	Relationsorienterad

Figur 1. Manliga och kvinnliga egenskaper enl. Thylefors 1991, s.123

De slutsatser som Thylefors (1991) drar av denna indelning av vad som är kvinnligt och manligt är att kvinnor strävar efter känslomässig närhet. Kvinnors intuition och förmåga till empati gör att de har lätt att förstå andra människor. De är inte bara lyhörda för andras behov utan tar också ett ansvar för att andra ska bli tillfredsställda. Detta innebär att kvinnor kan tala kring problem med större talang och att de kan se hela bilden av problemet. En bild som finns av kvinnor är att de har behov av att ha goda relationer och att hon försöker se till allas behov. En annan bild som finns är att de ska vara omtänksamma, tålmodiga och kärleksfulla, något som ställer krav och förväntningar på kvinnor att de ska leva upp till bilden av ”den goda modern” (Gannerud, 1999).

4. Motivation

Det finns många definitioner på motivation. Enligt Håkan Jenner är frågor som ”Vad är viljan att lära?” och ”Vad är vilja till förändring?” det centrala i diskussioner om motivation. Ordet motivation kommer från latinets ”movere”, som betyder ”att röra sig” Huvudfrågan inom motivationsforskningen kan enligt Jenner formuleras på följande sätt: ”Vad är det som får människor att röra sig?” (Jenner, 2004)

Enligt Nationalencyklopedin är motivation ”en sammanfattande psykologisk term för de processer som sätter igång, upprätthåller och riktar beteende. Teorier om motivation förklarar varför vi överhuvudtaget handlar och varför vi gör vissa saker snarare än andra.” Källan till motivation kan förläggas till antingen en persons inre eller till yttervärlden. Man brukar skilja mellan primär och sekundär motivation. Primär motivation antas vara biologiskt betingad och

sekundär motivation anses vara formad av en social och kulturell inlärningshistoria. Till primära motivationsprocesser hör hunger, sex samt att undvika smärta. Dessa måste tillfredsställas för individens och artens fortlevnad. Självförverkligande och behov av makt är andra motivationsprocesser som betraktas som primära trots att kunskaper om deras biologiska grund saknas. Tyngdpunkten i teorier om sekundär motivation ligger ofta på målobjektet i omvärlden snarare än på inre drivkrafter och behov (NE, 2004).

4.1 Sex motivationsfaktorer enligt Angelöw

Enligt Angelöw är det sex olika faktorer som påverkar motivationen. Dessa är vilja, delaktighet, tilltro, självförtroende, information, kunskap och trygghet. Viljan är själva drivkraften i en individs motivation. Viljan att uppnå ett mål byggs på själva tillfredsställelsen när man nått målet. Om individen inte finner någon nytta av uppgiften finns ingen drivkraft att utföra den. Individer tycker i regel inte om att beslut fattas "över huvudet" på dem. Dessutom upplevs det negativt om de beordras att göra saker de inte kan se nyttan av. Om den enskilde individen däremot är delaktig i utformandet och genomförandet ger detta en positiv känsla som i sin tur gynnar motivationen. Självförtroende är individens känsla av att klara kommande situationer. För god motivation är trygghet en förutsättning. Utan trygghet är det inte lätt att uppleva vare sig tilltro eller självförtroende, vilka även de förutsätter motivation (Angelöw, 1991).

4.2 Inre och yttre motivation

Inom motivationsforskningen skiljer man mellan inre och yttre motivation. Enligt Jenner består motivation av tre faktorer som samverkar. Den *första faktorn* handlar om att motivation är en inre faktor. "Något" sätter igång beteendet eller handlandet. Den *andra faktorn* handlar om att det hos individen finns en målsträvan som är riktat *mot* något. Detta "något" kan vara yttre mål som bra betyg, ett arbete eller pengar. "Något" kan också vara av inre karaktär som stolthet och känsla av självförverkligande. Den *tredje* och sista faktorn är en växelverkan mellan individens mål och individens drivkraft. Detta hänger samman med individens självförtroende och om målen uppnås eller ej (Jenner, 2004).

Själva motivationsprocessen påverkas av en rad individfaktorer och sociala faktorer. Enligt Jenner (2004) finns det tre faktorer som starkt präglar denna motivationsprocess. Den första faktorn är målet och om det verkar möjligt att uppnå. Den andra är värdet av uppnåendet:

”Varför ska jag lära mig detta som jag inte har någon nytta av?”. Tredje faktorn är individens bedömning av chansen att lyckas.

Enligt Murray är en individ motiverad vid en given tidpunkt av en mängd inre och yttre faktorer. Styrkan hos motivet och motivets mönster har betydelse för vårt sätt att se på världen, sakerna vi funderar på samt de handlingar vi utför (Murray, 1970). Imsen talar också om inre och yttre motivation. Inre motivation innebär enligt Imsen, att aktiviteten eller inlärningen hålls vid liv genom ett intresse för lärostoftet eller handlingen i sig. Inre motivation kallas också sakmotivering eller naturlig motivering. Inre motivation bidrar alltså till lärandets kvalitet på ett positivt sätt. Forskning (Hedin & Svensson, 1997) visar att motivation påverkas av hur studenten bedömer inlärningssituationen. Med det menas hur den studerande skapar sig en föreställning om inlärningssituationen där erfarenheter av tidigare liknande situationer kopplas samman med bedömningen av vad den nuvarande situationen kan innebära. Bedömningen som läraren gör kan vara annorlunda än den som görs av den studerande (Hedin & Svensson 1997). Yttre motivation innebär att en arbetsprocess eller inlärning hålls vid liv genom att individen hoppas på en belöning eller har individen ett mål som egentligen inte är viktig för aktiviteten i sig (Imsen, 2000).

Brown (1994) skriver också om begreppen inre och yttre motiv i sin bok. Han skriver att motiv och motivationstyp inte behöver vara sammanhängande. Inre motiv kan enligt honom vara grunden för instrumentell motivation. Det kan också hända att yttre motiv t.ex. föräldrarnas råd och lärarens exempel kan åstadkomma integrativ motivation. Nedan visas Browns modell av olika typer av motivation och motiv och deras roll när motivationen hos eleven skall byggas upp.

Motivationstyp	Inre motiv	Yttre motiv
Integrativ	Eleven vill integreras med målspråket.	Någon annan vill att eleven ska lära sig målspråket av integrerade skäl.
Instrumentell	Eleven vill uppnå vissa mål med språkkunskaperna.	Utomstående vill att eleven ska lära sig språket av instrumentella skäl.

Figur 2: Inre/yttre motiv & integrativ/instrumentell motivation, Brown (1994, s.156).

Enligt Knud Illeris har man inom motivationspsykologin först och främst intresserat sig för att kartlägga individers behov eller motiv. Dessa har radats upp i flera listor och sorterats i olika kategorier till exempel emotionella, sociala och kognitiva motiv. Den mest kända modellen är Maslows "behovshierarki" (Illeris, 2001). Maslow menar att det finns fem grundläggande behov hos människan. Dessa behov ska ses i ett sammanhang och inte isolerade från varandra. En viktig poäng i Maslows teori är att människan tycks vara en sökande varelse. När ett behov eller en önskan är uppfyllt dyker alltid ett nytt upp. Människan är aldrig riktigt nöjd utan söker ständigt efter något nytt. Vad individen söker beror på vilka behov som blivit tillfredsställda. Maslow ordnar människans behov i en hierarki. De primära behoven kommer först och de sekundära behoven kommer högre upp i hierarkin. Behoven anmäler sig i olika ordning och det är efter denna ordning som hierarkin bestäms. Först i hierarkin kommer fysiologiska behov. På andra plats hittar vi behov av trygghet. Sen följer behov av kärlek och social anknytning. På den fjärde "nivån" kommer behov av uppskattning och positiv självuppfattning. Högst upp i hierarkin finner vi behov av självförverkligande (Imsen, 2000).

Figur 3. Maslows behovshierarki. Baserad på A.H Maslows: Motivation and personality. 2 utg. 1970.(Återgiven efter Imsen, 2000 s. 280)

Motivation kan alltså definieras på ett antal olika sätt. Man hittar dock många stora likheter mellan dem. Dessa sammanfattas på ett bra sätt i Imsens definition; "Motivation är det som orsakar aktivitet hos individen, det som håller denna aktivitet vid liv och det som ger den mål och mening" (Imsen, 2000).

4.2.1 Integrativ motivation

Integrativ motivation är viljan att integreras i en främmande kultur och i ett främmande språk. Denna integration kan antingen inträffa genom språkstudier på ett längre avstånd eller genom närmare kontakter till människorna och landet. Intresset för allt som förenas med en främmande kultur i språkinlärningsprocessen räknas med i integrativ motivation (McDonough, 1986). McDonough beskriver den integrativa motivationsinriktningen och definierar den som inre motivation. Dess byggstenar sägs vara inställningar till inläringen av det främmande språket och kursen eller läraren. McDonough (1986) delar in den integrativa motivationen i två kategorier. Den ena kallas för stark motivation för samhörighet med målgruppen och en vilja att likna de andra i gruppen (assimilativ motivation). Den andra kallas för svag motivation som beskriver ett allmänt behov för breda sociala kontakter med talarna av det aktuella språket (affiliativ motivation).

4.2.2 Instrumentell motivation

Den instrumentella motivationen på elevnivå beskrivs som intresset för hur målspråket kan användas till att uppnå nya mål. Eleven sägs sträva efter konkreta fördelar med sin uppnådda kunskap. Dessa fördelar kan t.ex. vara en bra studieplats i framtiden, löneförhöjning eller en avklarad skolkurs (Gardner, 1985). McDonough (1986) tycker däremot att språket är ett medel, ett instrument för att få en belöning. Här är motivationen nära sammankopplad med ett medvetet mål. Man har inte bevisat att instrumentell motivation på lång sikt skulle förbättra studieresultaten Gardner och MacIntyre (1991) påpekar att om eleven mister möjligheten att få en belöning, avtar också hans/hennes intresse för prestationer vid språkinläringen. Samma iakttagelse gäller också tvärtom; om målet förblir oförändrat är det möjligt att också instrumentell motivation kan fortsätta påverka inläringen effektivt.

4.3 Motivation och språkinläring

Med språk kan man både skapa gemenskap och utestänga andra från gemenskapen. Vi känner en obestämd gemenskap med människor som talar som oss. Med språk kan vi hålla samman grupper och med språk kan vi splittra dem. Språk är en social företeelse. Ingen inläring är opåverkad av inlärarens sociala situation. Språkinläringen är inget undantag. Förmodligen är språkinläringen mer påverkad av den sociala situationen eftersom språket och språkanvändningen är kopplade till den personliga identiteten. Att förstå sina egna och andras kulturella mönster är en förutsättning för en lyckad integration (Tingbjörn, 1994).

Andraspråksinlärning är inte en självstyrd process som kan startas automatiskt och isolerat obunden av individens livssituation, känsloliv och tidigare erfarenheter och kunskaper. Andraspråksinlärning utgör istället en sammansatt utveckling där undervisningen bara är en del av det hela. Deltagarnas bakgrunder har en stor betydelse. Faktorer som utbildningsbakgrund, ålder och motivation är avgörande för undervisningens resultat. Motivationen till att lära sig ett nytt språk kan vara beroende av t.ex. möjligheterna att använda sina språkkunskaper i umgänge med svenskar. Kontakt med talare av målspråket i socialt umgänge utanför arbetslivet har visat sig vara en avgörande faktor för framgångsrik språkinlärning (Lindberg, 1996).

Många invandrare och flyktingar har inte mycket kontakt med infödda svenska. Möjligheterna att få använda sina språkkunskaper i en utbildning eller i anknytning med ett arbete som svarar mot ens förmågor påverkar också motivationen. Arbetsmarknaden har förvärrats för invandrare och flyktingar. Den psykosociala situationen kännetecknas av stor oro, praktiska problem, frustration och isolering påverkar både motivationen och möjligheterna till studier. Det finns många faktorer utanför själva undervisningen som påverkar inlärningsprocessen som är svår och komma åt i klassrummet (Lindberg, 1996).

4.4 Prestationsmotivation

Prestationsmotivation är beteckningen på den mest förekommande inom skolsammanhang. Prestationsmotivation handlar om den önskan vi har att utföra något bra i förhållande till en eller annan kvalitetsnorm. En person som är starkt motiverad att prestera något vill klara av utmaningar, inte bara för att uppnå fördelar eller status utan också för att helt enkelt utföra ett bra arbete. Prestationsmotivation innebär en positiv inställning till att själv kunna prestera och klara av saker och ting. Den är först och främst inte kopplad till en önskan om belöning (Imsen, 2000). Vi finner två grundläggande impulser i prestationsmotivationen. I en prestationssituation uppstår två impulser – för det första lusten att börja arbeta med uppgiften. Det är i denna lust som prestationsmotivationen har sin grund. Men samtidigt finner vi också en annan tendens – rädslan att misslyckas. I en prestationssituation upplever man därför en viss ambivalens, dels känner man lust att ta itu med uppgiften dels känner man en rädsla för att misslyckas (Imsen, 2000).

4.4.1 Könsskillnader och prestationsmotivation

Undersökningsobjekten har i regel varit män när det gäller tidigare forskning på prestationsmotivation. Det är alltså på manliga data som merparten av alla teorier har utvecklats. Enligt Torgrim Gjesme (Imsen, 2000) bedömer pojkar och flickor skolsituationen olika. Duktiga pojkar tycker att skolsituationen är lätt medan duktiga flickor tycker att den är medelsvår. Medelduktiga pojkar anser att skolsituationen är medelsvår och medelduktiga flickor tycker att den är rätt så svår. Detta har konsekvenser för hur prestationsmotivet väcks. Duktiga flickor ”flyter” inte genom skolan som pojkar gör. Gjesme menar att flickorna är mer motiverade därför att de känner sig mer osäkra när det gäller utgången. De medelduktiga flickorna aktiverar inte sin motivation därför att de inte tror att de kommer att lyckas, trots att de har goda förutsättningar att göra detta (Imsen, 2000).

En förklaring till att flickor har mindre ”aktiv” prestationsmotivation än pojkar, presenterades av Martina Horner 1972 (Imsen, 2000). Hon menar att det finns ett tilläggsmotiv hos flickor som verkar vara negativ, nämligen rädsla för framgång. Kvinnor som är ambitiösa och prestationsmotiverade bryter mot de konventioner som finns i vårt könsrollsmönster. En annan möjlig förklaring till att kvinnor har mindre prestationsmotivation än män är att de ”investerar” motsvarande mer motivation när det gäller mänskliga relationer (Imsen, 2000).

5. Undersökning

Undersökningen skedde i form av enkät (se bilaga) på en skola där endast Komvux och SFI-undervisning bedrivs. Enkäten bestod 23 frågor och största delen av frågorna var ställda på sådant sätt att svaren kunde kopplas till motivation. De frågor som inte hade med motivation att göra ställdes för att få en bild av klassen i stort. Anledningen till valet av enkäter är till största delen tidsbrist. Om tid funnits hade intervjuer kunnat genomföras, och då hade en djupare bild av varje enskild elev framkommit. Undersökningen skedde vid två tillfällen. Första gången informerades eleverna om undersökningen och fick veta vad det hela gick ut på. Vid andra tillfället genomfördes själva undersökningen, och då var två män sjuka och en ville inte delta i undersökningen. Slumpmässigt plockades tre kvinnor bort av de tillfrågade för att få en jämn fördelning av könen.

5.1 Metod

Vi valde att begränsa oss till en klass på C/D -nivå på grund av att enkäten måste kunna förstås av de elever vi frågade. I en A eller B- klass hade språkkunskaperna varit för knappa. Klassen bestod av tio män och tio kvinnor och deras lärare var av kvinnligt kön. Som tidigare nämnts blev det ett bortfall på tre män och därför plockades tre kvinnor slumpmässigt bort. Även om det är ett litet underlag med 14 tillfrågade personer, kan man ändå se vissa tendenser om skillnader mellan män och kvinnor i en SFI-klass vad gäller motivation. Vi har även en sammanfattande presentation (se tabell 1 och 2) där vi sammanställer data som inte är av avgörande karaktär för undersökningen men som ändå ger en tydlig helhetsbild av klassen. Majoriteten var gifta och hade barn och antalet utbildningsår i hemlandet låg på tio år för både männen och kvinnorna.

Kön	Ålder	Antal barn	Civilstånd	Antal år i Sverige	Antal utbildningsår	Modersmål	Hemland
kvinnor	23	1	gift	4	12	albanska	Kosovo
kvinnor	24	1	gift	4	11	bosniska	Bosnien
kvinnor	29	3	singel	8	9	thailändska	Thailand
kvinnor	31	1	gift	3	8	bosniska	Bosnien
kvinnor	29	2	gift	3	13	bosniska	Bosnien
kvinnor	36	2	ogift	1	7	turkiska	Turkiet
kvinnor	47	2	gift	2	11	serbokroatiska	Kosovo

Tabell 1. Sammanställning av kvinnornas ålder, antal barn, civilstånd, antal år i Sverige, antal utbildningsår i hemlandet, modersmål och hemland.

Kön	Ålder	Antal barn	Civilstånd	Antal år i Sverige	Antal utbildningsår	Modersmål	Hemland
man	31	1	gift	2,5	16	arabiska	Irak
man	40	3	gift	2	6	arabiska	Irak
man	22	1	sambo	2	11	serbokroatiska	Serbien
man	36	0	gift	2,5	6	arabiska	Irak
man	44	3	gift	2,5	6	arabiska	Irak
man	24	0	sambo	3	14	arabiska	Irak
man	43	5	gift	2	12	arabiska	Irak

Tabell 2. Sammanställning av männens ålder, antal barn, civilstånd, antal år i Sverige, antal utbildningsår i hemlandet, modersmål och hemland.

Att mäta skillnader mellan män och kvinnor är en komplicerad historia. Kvinnor och män lever i stor utsträckning olika liv med olika verksamheter och prioriteringar och det är därför komplicerat, men ändå högst intressant att göra jämförelser. Det är svårt att komma åt faktorer som inte låter sig beskrivas i siffror och procent (Gannerud, 1999).

5.2 Presentation av data

Vi har valt att visa de resultat som varit intressanta för vår undersökning i diagram och tabellform. Av de tillfrågade i SFI-klassen var sju kvinnor och sju män. Medelåldern för kvinnor ligger på 31 år, och för män ligger den på 34. Majoriteten av de tillfrågade är gifta och har mellan 0-5 barn. Medelvärde på antal år de varit i Sverige är 3 för männen och 4 för kvinnorna. Antal år som de studerat i hemlandet låg i genomsnitt på 10 år för både män och 10 för kvinnor. Majoriteten hade svenska vänner och i hemmet föredrar de flesta att tala sitt modersmål. Vad gäller rädslan att klasskamraterna skulle skratta vid felsägning finns det inga skillnader mellan könen. Varken männen eller kvinnorna kände någon rädsla för denna situation.

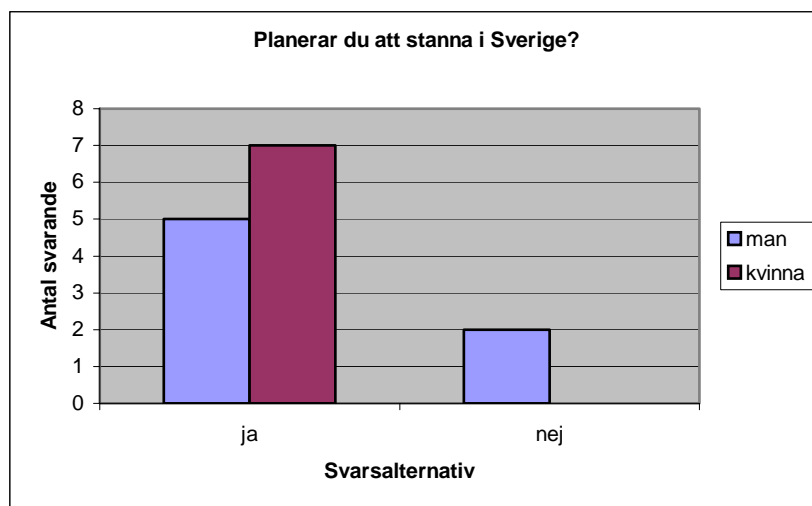

Diagram 1. Planerar du att stanna i Sverige? (Fråga nr. 9 enl. bil.)

Vad gäller planerna att stanna i Sverige var kvinnorna av samma åsikt. Alla planerade att stanna. Av männen var det däremot två som inte hade planer på att tillbringa framtiden här. En av männen hade familjen kvar och ville återvända när det lugnat sig i hemlandet.

Diagram 2. Är det viktigt att kunna prata svenska? (Fråga nr.23 enl. bil.)

På denna fråga var båda könen eniga. Alla ansåg att det var viktigt att kunna prata svenska. Merparten av de tillfrågade menade att det var viktigt att kunna prata svenska för att kunna få arbete i framtiden och att kunna förstå och bli förstådd av svenskar. Några ansåg att det var viktigt för att kunna bli en del av det svenska samhället. En man menade att det var viktigt att kunna prata svenska för kontakten med svenska myndigheter.

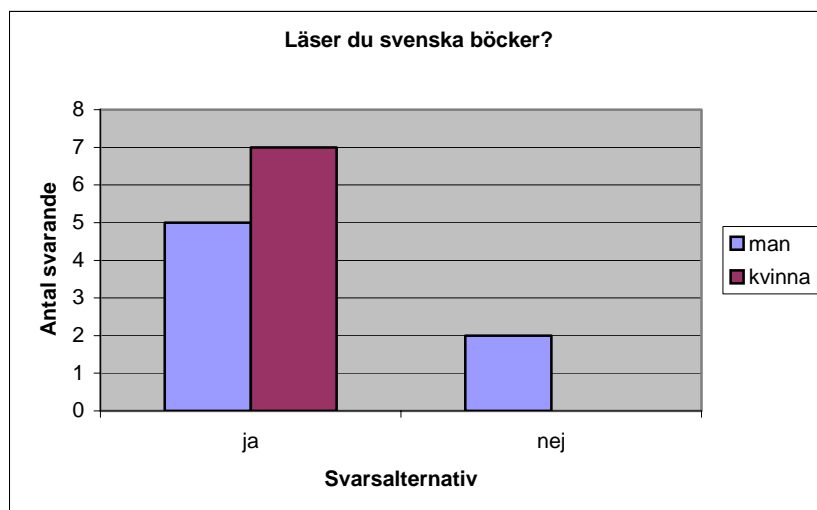

Diagram 3. Läser du svenska böcker? (Fråga nr. 16 enl. bil.)

Kvinnorna läste mer svenska böcker än männen. Fem kvinnor angav att de lånade böcker till sina barn och att de ibland läste dessa högt för barnen. Av männen var det två stycken som aldrig läste svenska böcker. Skälet till att svenska böcker inte lästes var i regel tidsbrist. En man svarade att han tyckte det var tråkigt för att det tog för lång tid.

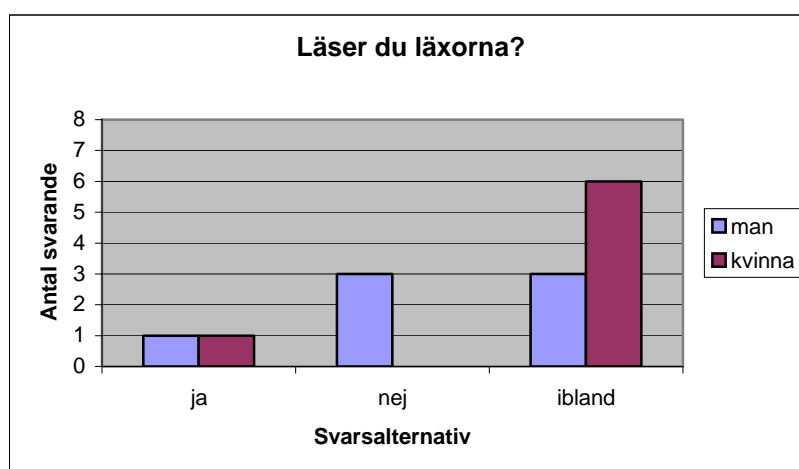

Diagram 4. Läser du läxorna?(Fråga nr. 10 enl. bil.)

När det gäller läxläsning läste de flesta läxorna ibland. Anledningen till att det blev "ibland" var tidsbrist. Av männen var det tre som inte läste läxorna alls, till skillnad från kvinnorna där det inte var någon som hoppade över läxläsningen. Av de som svarat nej var orsaken brist på tid. En man svarade att han inte behövde göra läxorna för han kunde lära sig svenska utan dem. Av de som svarat ja var skälet att läxorna var viktiga.

Kön	Tidsintervall 0-15min	Tidsintervall 15-30min	Tidsintervall 30 min-
Man	3	0	4
Kvinna	1	0	6

Tabell 3. Antal minuters läsläsning per dag.(Fråga nr. 14 enl. bil.)

Majoriteten kvinnor läste mer än 30 minuter per dag. En kvinna läste läxorna en kvart eller mindre varje dag. Skälet till att det inte blev längre tid med läxorna var att hon lagade mat till sin familj istället. Fyra av männen läste 30 minuter eller mer per dag medan resterande läste 0-15 minuter per dag. Att tid inte lades på läsläsning berodde enligt de tillfrågade på tidsbrist.

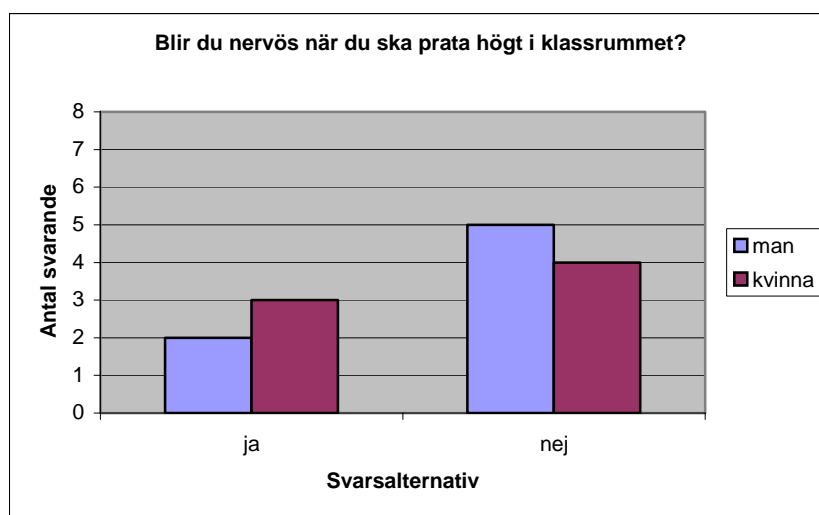

Diagram 5. Blir du nervös när du ska prata högt i klassrummet?(Fråga nr. 20 enl. bil)

Flertalet kvinnor och män blev inte nervösa när de ska prata högt i klassen. Man kan dock se att en kvinna mer än männen tenderade att bli nervös. Vad gäller rädslan att klasskamraterna skulle skratta vid felsägning fanns det inga skillnader mellan könen. Både männen och kvinnorna kände ingen rädsla för denna situation.

Kön	Tidsintervall 0-30min	Tidsintervall 30-60min	Tidsintervall 60 min-
Man	0	0	7
Kvinna	2	3	2

Tabell 4. Hur många minuter tittar du på TV med ditt språk varje dag? (Fråga nr 15 enl. bil.)

På denna fråga ser vi en tendens att männen tittar mer på TV med "sitt" språk än kvinnorna. Alla män tittade en timme eller mer per dag. Fyra män uppgav att de tittade på arabisk TV mer än sex timmar per dag. Kvinnornas TV-tittande varierande från 0 min till en timme eller mer. Två män hade kommenterat frågan med att det var viktigt att följa vad som händer i hemlandet, i detta fall Irak. Dessutom tittade männen gärna på musikvideos på modersmålet. En kvinna ansåg att det var viktigare att titta på svensk TV för att få lyssna på fler svenska röster än bara lärarens röst.

6. Diskussion

Det senaste halvseklens invandring har medfört stora ändringar i Sveriges befolkningssammansättning. Detta har krävt omorienteringar i många av samhällets institutioner, inte minst inom utbildningssektorn. Utbildningssystemet har bl.a. fått en helt ny uppgift, att genom undervisning i landets språk, ge villkor för invandrades integration i det svenska samhället med möjligheter till utbildning, arbete och ett normalt socialt liv.

SFI-undervisningen har funnits under cirka 30 år i Sverige. Under denna tid har verksamheten hunnit genomgå många ändringar av organisatorisk och pedagogisk sort som haft stor betydelse för utvecklingen. Den grundläggande SFI-undervisningen ska resultera i år att den ska ge en allmän språklig och kulturell förberedelse för framtiden. Den grundläggande SFI-undervisningen måste till en början undervisas inom en allmän samhälls- och kulturorienterad ram för att sedan mot slutet av utbildningen inriktas med hänsyn till kursdeltagarnas framtida sysselsättning (Lindberg, 1996).

Vi har i vår uppsats velat undersöka om det finns skillnader mellan mäns och kvinnors motivation när det gäller att tillgodogöra sig det svenska språket i en SFI-klass. Att mäta motivation och skillnader mellan män och kvinnor är en komplicerad historia där många faktorer spelar in. Indelningen manligt/kvinnligt är en följd av vårt kulturarv, och den lever vidare bland annat på grund av samhällets krav och kulturtraditioner.

Som framgår av litteraturgenomgången så är det många faktorer som måste stämma om någon språkinläring ska kunna äga rum. En viktig faktor är att eleven måste vara motiverad och ha positiva attityder till språket. Alla inte är lika lämpade att lära sig språk. Man måste ha i åtanke att alla är olika, och därför är det fel att tro att alla ska kunna lära sig ett språk som en

homogen grupp. En SFI-klass består av en samling individer med väldigt skiftande ambition och kunskap. Deltagarnas bakgrunder har som nämnts en stor betydelse. Faktorer som utbildningsbakgrund, ålder och motivation är avgörande för undervisningens resultat. (Lindberg, 1996).

Det är naturligtvis svårt att dra några långtgående slutsatser av den här undersökningen. Underlaget är litet, och differenserna är ibland små. I vissa fall kan man dock se vissa tendenser att skillnader finns i motivationen mellan män och kvinnor.

Planerna att stanna i Sverige kan vara avgörande för motivationen. Kommer individen inte att ha någon nytta av det svenska språket i framtiden är det tämligen meningslöst att lägga ner tid och kraft på studierna. Svenska är ett så pass litet språk att eleven med all säkerhet inte kommer att ha någon nytta av det i andra länder än just Sverige. Enligt Jenner (2004) är en faktor i motivationsprocessen värdet av uppnåendet dvs. ”Varför ska jag lära mig detta som jag inte har någon nytta av?”. Att alla kvinnor tänkte stanna kan därför ses som en orsak till att motivationen stärks i språkinlärningen. En kvinna hade kommenterat frågan med orden ”Jag vill inte åka tillbaka och jag kan inte åka tillbaka! Min framtid är i Sverige.” Av männen var det två som inte tänkte stanna, och då är det troligt att motivationen att lära svenska inte är så stark hos dessa båda. En man från Irak hade kommenterat frågan med att släkten var kvar i hemlandet och längtan efter dem var så stark att han inte kunde tänka sig en framtid i Sverige.

Av männen var det tre som inte läste läxorna alls, och av kvinnorna var det ingen som inte gjorde läxorna. Sex kvinnor läste läxorna ibland. Här kan vi se en tendens till att kvinnorna är mer benägna att läsa läxorna vilket indikerar att de är mer motiverade att lära sig svenska. Här kan i och för sig andra faktorer spela in som t.ex. att män från länder med stark patriarkalisk kultur inte tycker att det en kvinnlig lärare säger är speciellt viktigt. I t.ex. Irak är det vanligast med manliga lärare och läraren har där en starkt dominerande roll. Att sedan komma till en skola där majoriteten av lärarna är kvinnor kan vara en stor omställning för männen. En kvinna svarade att hon läste läxorna för att hon inte fått chansen att studera i sitt hemland och att hon kände sig nöjd med sig själv när hon gjort sin läxa. Enligt Jenner (2004) är just stolthet och självförverkligande en viktig faktor i begreppet inre motivation. Kvinnor som är ambitiösa och prestationsmotiverande bryter enligt Imsen (2000), mot de konventioner som finns i vårt könsrollsmönster. Ambitiösa invandrarkvinnor som bryter mot dessa konventioner

och vill förverkliga sig själva kan få kämpa mot starka könsrollsmönster där hon förväntas att ”bara” vara hemma och ta hand om barnen.

När det gäller tiden de studerande lade ner på läxläsning kan vi se att kvinnorna lade ner mer tid på sin läxläsning. Kvinnorna läste alltså läxorna oftare och längre än männen. Detta indikerar att kvinnorna även i denna fråga är mer motiverade att lära sig det svenska språket. Varför man *inte* gjorde läxorna berodde, hos en klar majoritet bland både männen och kvinnorna, på tidsbrist. Bland kvinnorna var det två som svarat att de inte kunde lägga ner mer tid på läxorna pga. att de lagade mat till familjen istället.

Att männen inte har tillräckligt med tid för läxorna kan bero på att de hellre tittade på TV med sitt språk (i de flesta fall arabisk TV). Alla män tittade mer än 1 timme per dag på TV med sitt språk. Många tittade mer än sex timmer per dag. Att titta på tv med sitt språk kan inte ses som speciellt utvecklande för den svenska språkutveckling och indikerar att männen inte är speciellt motiverade att förbättra sina svenskkunskaper. En möjlig förklaring till att de arabiska männen tittade så mycket på arabisk TV kan vara den rådande krigssituationen i Irak. Kvinnorna tittade inte på TV med sitt modersmål i samma utsträckning som männen. Där var det två som tittade en timme eller mer per dag. Kanske hade kvinnorna tittat mer på TV med sitt modersmål om kanaler på bosniska, somaliska och thailändska hade varit tillgängliga i Sverige. En kvinna kommenterade frågan med att det var viktigt att lyssna på andra svenska röster och inte bara på lärarna i skolan. Majoriteten av de tillfrågade tittade på svensk TV 30 minuter eller mindre varje dag. Kvinnorna tittade på svenska nyheter eller på svenska barnprogram (med sina barn) i större utsträckning än männen. Av männen var det fyra som aldrig tittade på svensk TV. Skälet till detta var i regel att de inte förstod vad som sades i de svenska programmen.

Alla kvinnor läste svenska böcker medan två av männen inte gjorde det. Att låna svenska böcker kan ses som ett försök att lära sig mer svenska på sin fritid. En del kvinnor angav att de lånade och läste böcker för sina barn. Ansvaret för barnen faller som tidigare nämnts på kvinnan och i och med högläsning av svenska böcker, får hon svenskan ”på köpet”. En av männen hade kommenterat frågan med att det var onödigt (denne man hade inte heller planer på att stanna i Sverige).

Av de tillfrågade uppgav majoriteten att de hade svenska vänner. Begreppet vänner kan vara en tolkningsfråga. Två av männen uppgav att de ofta pratade med affärsbiträden med svenska som modersmål och att dessa därför räknades till kategorin vänner. Kanske hade svaren blivit annorlunda om vi definierat begreppet "vänner" tydligare. Att ha vänner och att känna olika personer är inte riktigt samma sak. Enligt Lindberg (1996) har invandrare inte så stor kontakt med infödda svenskar i och med det minskar möjligheterna att praktisera sina nyvunna svenska kunskaper. Kontakt med talare av målspråket i socialt umgänge har visat sig vara en framgångsrik faktor i språkinläring (Lindberg, 1996), och våra tillfrågade elever hade alltså mycket kontakt med svenskar. Möjligheterna att kunna använda sina språkkunskaper i sitt umgänge med svenskar är en motivationsfaktor. McDonough (1986) beskriver affilativ motivation som ett allmänt behov för sociala kontakter med talarna av det aktuella språket. Finns inte färdigheter i svenska språket är det inte lätt att kommunicera och på ett enklare sätt umgås med svenska vänner och svenskar i allmänhet.

Tryggheten i klassrummet är även det en betydelsefull faktor för motivationen. Känner eleven trygghet i klassrummet, där misstag inte leder till att andra skrattar åt t.ex. felsägningar, gynnar detta motivationen att lära. Utan trygghet är det inte lätt att uppleva varken tilltro eller självförtroende, vilka är viktiga för motivationen (Angelöw, 1991). I undersökningen framkom att tryggheten i klassrummet var tämligen god och flertalet av de tillfrågade inte blev nervösa när de ska prata högt. Man kunde dock se att en kvinna mer än männen tenderade att bli nervös. Ingen hade kommenterat denna fråga vidare, så här är det svårt att peka på vad som ligger bakom nervositeten hos de personer som kände olust i denna situation.

Alla tillfrågade tyckte att det var viktigt att kunna prata svenska. På frågan om *varför*, ansåg merparten att det var viktigt för att kunna få ett arbete, kunna prata med arbetskamrater, kunna förstå och bli förstådd av svenskar samt att bli en del av det svenska samhället. Enligt Angelöw (1991) är delaktighet en faktor till motivation. Att få ett arbete och bli delaktig i det svenska samhället var något som de flesta tillfrågade tyckte var viktigt. Viljan att bli en del av det svenska samhället kan kopplas till integrativ motivation. Integrativ motivation är viljan att integreras i en främmande kultur och i ett främmande språk. Som tidigare nämnts delas den integrativa motivationen in i två kategorier: affilativ motivation och assimilativ motivation. Att bli en del av det svenska samhället kan räknas till McDonough's (1986) assimilativa motivation där samhörighet med målgruppen är av stor betydelse. Det sociala fyller olika behov hos människan och ett av dessa behov är det samhälleliga. Med kunskaper i svenska

språket kan en person ta till sig bl.a. samhällsinformation och annan information som leder till ökad förståelse och delaktighet. Detta visar hur viktig SFI: n är för både Sverige och den individ som ska lära sig det svenska språket. Utan språkliga kunskaper har invandrare få möjligheter att integreras i det svenska samhället. Att eleven utvecklar kunskap om värdegrunden i det svenska samhället ingår i målen för SFI.

Målet att i framtiden få ett arbete i Sverige kan kopplas till en av Jenners (2004) teorier om att motivation kan handla om en *yttre* faktor, där det hos individen finns en målsträvan som är riktat *mot* något, i detta fall ett arbete. Här ser vi även en tydlig koppling till det McDonoug (1986) kallar för instrumentell motivation. Då är inläraren motiverad att lära ett nytt språk för t.ex. ett arbete eller att förbättra sin sociala status. Här fanns ingen skillnad mellan könen. Lika många män som kvinnor ville få ett arbete i Sverige.

7. Sammanfattning

Motivation handlar som tidigare nämnts om att vilja. Motivation gynnar inläring, och den som är motiverad lägger ner mer tid och är mer energisk när det gäller studierna. Vi kunde i vår undersökning se att kvinnorna lade ner mer tid på läsläsning, tillbringade färre timmar framför TV: n med modersmålet och att alla av kvinnorna planerade att stanna i Sverige. Detta indikerar att kvinnorna är mer motiverade att lära sig svenska än männen i vår undersökta SFI-klass. Om man nu tänker sig en framtid i Sverige är svenska språket något som man verkligen kommer att ha nytta av. Har studenten nytta av sina kunskaper ökar detta i sin tur motivationen. Hur får vi då männen mer motiverade? Vi menar att det är viktigt att diskutera och föra en dialog med SFI-elever och då speciellt med de manliga varför de "tvingas" läsa på SFI, varför det är viktigt att inte bara titta på tv-program med modersmålet samt varför det är viktigt att behärska det svenska språket. I slutändan lär de sig ju inte svenska för lärarens skull utan för *sin egen* skull. Det är av yttersta vikt att de blir medvetna om detta.

Jenners (2004) tredje faktor i motivationsprocessen där individens bedömning av att lyckas, är en viktig faktor i SFI-elevernas språkinläring. Har individen en bister syn på framtiden där de är medvetna om att de kommer att diskrimineras på arbetsmarknaden trots att svensk kunskaperna är tillräckliga, är motivationen inte den bästa. Eftersom det i regel är männen som tänker sig en framtid som familjeförsörjare kan detta påverka motivationsbiten. Varför lära sig svenska när man ändå inte kommer att få ett jobb?

Motivation eller motivationsbrist är en oerhört komplicerad fråga där många olika faktorer spelar in. Faktorer som påverkar motivationen negativt kan vara hög ålder, tidigare upplevelser som t.ex. tortyr och långa fängelsevistelser och oro för släktingar som är kvar i hemlandet där krig råder. Dessa faktorer som ligger utanför själva undervisningen, är alltså faktorer som är svåra att komma åt i en klassrumssituation (Lindberg, 1996). En annan intressant aspekt på motivation på SFI är kulturaspekten. Ett nästa steg i forskningen kan vara att undersöka hur stor roll den kultur som eleven bär med sig spelar, när det gäller motivation och språkinläring.

Referenslista

- Angelöw, B (1991). *Det goda förändringsarbetet*, Studentlitteratur, Lund
- Brown, H.D (1994). *Principles of Language Learning and Teaching* . Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Einarsson J, Hultman T (1984). *Godmorgon pojkar och flickor. Om språk och kön i skolan*. Liber, Malmö
- Eminefendic, Dalibor (2003). *Att lära sig svenska*. <http://www.partille.se/invandrare/svenska.htm>.
- Gannerud, E (1999). *Genusperspektiv på läraregärning. Om kvinnliga klasslärares liv och arbete*. Akademisk avhandling. Göteborgs universitet.
- Gardner, R. 1985. *The Social Psychology of Second Language Learning*. London: Edward Arnold.
- Gardner, R. & MacIntyre, P (1991). *An Instrumental Motivation in Language Study: Who says it isn't effective?* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Hedin, A & Svensson, L (1997). *Nycklar till kunskap*. Studentlitteratur, Lund.
- Illeris, Knud (2001). *Lärande i mötet mellan Piaget, Freud och Marx*. Studentlitteratur, Lund
- Imsen, G (2000). *Elevens värld*. Studentlitteratur, Lund
- Jenner, J (2004). *Motivation och motiveringsarbete i skola och behandling*. Liber, Stockholm
- Larsson, K (1981). *Skola, språk och kön*. Studentlitteratur, Lund.
- Lindberg, I (1996). "Svenskundervisning för vuxna invandrare (SFI)". Hyltenstam (red). *Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige*. Lund Studentlitteratur.
- McDonough, S.H. (1986). *Psychology in Foreign Language Teaching*. London: George Allen & Unwin.
- Murray, E (1970). *Motivation och emotion*. Wahlström & Widstrand, Stockholm
- Nationalencyklopedin* (2004)
- Sfi och grundläggande vuxenutbildning*. Stockholm: Skolverket, (1998). Stockholm: Liber distribution Publikationstjänst.
- Steenberg, A (1997). *Flickor och pojkar i samma skola*. Ekerlunds förlag AB, Solna.
- Styrdokument-SFI* (2004). http://www.skolverket.se/vux/sfi/sfi_styrdok.html
- Tingbjörn, Gunnar (1994). *Svenska som andraspråk*. En introduktion. Lärarbok 1. Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm och Utbildningsradion.
- Thylefors, I (1991). *Ledarskap i vård, omsorg och utbildning*. Falkenberg: Ytterlids.

